

Adresa din Treiscaune și Maghiarii.

În darea noastră de seamă despre decursul discuției asupra adresei s'acucieșcă în adunarea generală a comitatului Brașov, am reprodus în întregul ei și motivarea ce a făcut o comisiunea permanentă la propunerea ei de trecere la ordinea zilei peste amintita adresă.

Propunerea acesta motivată a pregătit o comitetul săsesc și ea a fost prezentată de avocatul Carol Adam în comisiunea permanentă, care a și primit-o. Se știe, că majoritatea covârșitoare a amintitei comisiuni o formeză membrii sași și deci se putea prevedea dinainte, că ea va lua poziția în contra cercularii comitatului Treiscaune.

Nu tot așa de lămurită era ces-tiunea relativă la atitudinea Maghiarilor din acest comitat față cu circulara s'acucieșcă. Părerea generală era, că din partea maghiară nu se va face opoziție pasului întreprins de cei dela Sepsi-St.-Georgiu; nu se știe însă până unde va merge adrearea explicită ori implicită la el. De aceea a surprins întru cât-va, că din acea parte nu s'a făcut o propunere cu totul opusă aceleia, prin care s'a cerut trecerea la ordinea zilei, de pildă propunerea de luare la cunoștință.

Totuși membrii maghiari, deși au declarat, că se alătură la simpla trecere la ordinea zilei fără moti-vare, au luat o pozițiune, prin care implicit decât nu iau tocmai în apărare fațășă procederea celor din Treiscaune, se nisuesc de a o justifica. Și acesta s'a întâmplat prin aceea, că propunătorul maghiar a anunțat recurs în contra primirii propunerii lui Adam și a comisiunii permanente. La acest recurs s'a alăturat și fișpanul.

Cu deosebire s'a îndreptat re-cursul în contra a două pasaje din motivarea săsescă, și adică contra afirmării, că „adesea s'a procedat chiar pe calea de ordinațiune a organelor inferioare în contra legii asupra egalei îndreptățiri a naționalităților“; mai departe contra afirmării, că „ori-ce schimbare (a legii naționalităților) în sensul representației din Treiscaune, se contrariază cu dreptatea și echitatea eternă“....

Vorbitorul maghiar din adunare desvoltând teoria sa și a soților săi, după care dreptul naționalităților de a se folosi de limba lor maternă ar fi numai un drept individual, nu însă un drept ce aparține unei naționalități în totalitatea ei și după care acest drept individual trebuie să fiă necondiționat subordonat interesului statului național — motivă recursul său, dicând că, decât s'ar și modifica legea de naționalitate, acesta se poate întâmpla numai pe cale legală constituțională și nimănu-i nu-i este permis de a imputa factorilor legisla-tivii acele intențiuni, ce li-le impută propunerea comisiunii permanente.

De aici urmăză logic, că recu-renții consideră ori-ce schimbare în

sensul representației din Treiscaune ca deplin justificată, decât se va face pe calea legală constituțională, și că prin urmare despre o astfel de schimbare nici nu e permis a se dice, că se „contrariază cu dreptatea și echitatea eternă“.

Decât acesta nu însemnă o sus-ținere în mod deghizat a mișcării pornite din S'acucime contra legii din 1868, atunci ce este, căci tocmai de aceea era vorba, ca să se condamne încercările de-a influența factorii legisla-tivii și a face presiune asupra lor în direcțiune dușmănoasă națio-nalităților și acesta d'oră nu va dice nimeni, că ar fi conform cu drep-tatea și echitatea eternă?

Prin aceea, că membrii maghiari s'au alăturat la propunerea primitivă a raportorului din comisiunea per-manentă de a se trece simplu la ordinea zilei, având în vedere decla-rațiunile făcute de către ministru-președinte Szell în dietă, ei n'au luat nici cea mai mică pozițiune contra circularii din Treiscaune, din simpla cauză, că ministru-președinte nu s'a pronunțat anume cu privire la peti-țiunea comitatului s'acuciesc, ci a vor-bit numai în genere despre inten-țiunile de a „cassa“ deja acum legea de naționalități.

N'a dat d-l Szell de atunci și până ați nici cea mai mică dovadă, că desapróbă și condamnă nisuițele de modificare, pentru cari cei din Treiscaune fac propagandă la toate comitatele.

În cazul acesta, credem, Szell ar fi trebuit totuși, ca ministru de interne, să împedea ca șefii administrațiunii din comitate, fișpanii săi, să ia sub scutul lor, ba să promoveze chiar aprópe unanim noul aten-tat strigător la ceriș, ce se plănuesce contra naționalităților nemaghiare.

Delegațiunile. Eri s'au constituit în Viena delegațiunile: cea austriacă înainte de amiață, cea ungară după amiață. Delegațiunea austriacă a ales de președinte pe prințul Lobkowitz, de vice-președinte pe cavalerul Jaworsky. Prințul Lobkowitz mulțumii pentru onóra, ce i-se face prin alegerea de președinte. S'au ales apoi notarii și diferitele comisiuni și s'au cetit hărțile intrate între cari un rescript, în care se spune, că Majestatea Sa monarhul va primi ați delegațiunea. Ministru de externe contele Goluchowski a înaintat mai multe proiecte ale guvernului. S'au cetit apoi inter-pelările și propunerile, între cari una a lui Ivo și soți cu privire la vătămarea neutra-lității în răboiul anglo-bur și alta cu privi-re la încorporarea Bosniei-Herțegovinei la Ungaria.

Delegațiunea ungară fu deschisă de președintele de etate conte Coloman Nako. De președinte fu ales contele Iuliu Szapary, vice-președinte Desideriu Szilagyi. Ministru de finance Kallay a prezentat în numele guvernului comun preliminarul de budget, după care s'au ales diferitele comisiuni.

Cestiunea colorilor în congregația din Brașov.

În adunarea generală ordinară dela 15 Mai 1901, ținută sub președința d-lui fișpan al comitatului Brașov conte Ștefan Lazar, — îndată după-ce d-l viceșpan Dr. Fr. Jekel și-a espus raportul său asupra jumătății a doua a anului trecut, ér preșe-dintele oficiului orfanal și a prezentat ase-menea raportul său, cari ambele au fost luate la cunoștință — a urmat răspunsul la interpelarea în afacerea colorilor.

Președintele-fișpanul conte Ștefan Lazar comunică, că membrul Dr. Mureșianu a adresat în adunarea generală diu toamna trecută d-lui vice-șpan o interpelare, la care acesta, după-ce și interpelantul se află de față, dorește să răspundă.

Vice-șpanul Dr. Fr. Jekel spune, că membrul Dr. Aurel Mureșianu i-a adresat în adunarea generală dela 1 Octomvrie 1900 următoarea interpelare:

Are cunoștință d-l vice-șpan:

1) că la petrecerea română ținută a 3 a și de Paștile româneșă la hotel „Orient“ comisarul de poliție, care avea inspecțiunea, a infestat două dame din societate, ce erau îmbrăcate în costum național, cerându-le să depărteze imediat nisce bete cu țorțuri roșu-galben-vinete, ce făceau parte integrantă a acestui costum, și a turburat astfel petrecerea fără nici un temei; ceea ce rezultă și din faptul, că, constatându-se lipsa intențiunii de a demonstra, s'a sistat ori-ce cercetare ulterioară?

2) că femeia Elena Bucșa din Elepa-tac, care a venit pe la finele lui Iulie a. o. în Brașov îmbrăcată în costum național, a fost dusă la poliție, fiind-că un polițist a descoperit în costum colorile oprite și a fost pedepsit cu 10 corone, seu 2 zile închisore?

3) că în Strada Lungă din Brașov-vechiu ténérul țeran Ioan Gramadă din Țințari, care mergea cu carul acasă, a fost luat de polițist cu forța din trăsură, fiind-că avea sub ilic un bréu cu colorile roșu-galben-vinete, și a fost tirit la poliție, unde a fost pedepsit cu 10 corone amendă seu 2 zile închisore?

4) că băiatul de vre-o 15 ani Nicolae Invăitor de pe Cóstă din Scheiș, ducându-se să bea apă la fântăna de lângă pră-vălia Hesshaimer și ridicându-și rocul ea să-și scótă basmaua din buzunar pentru a se șterge la gură, nisce polițisti, cari au trecut tocmai atunci p'acolo, au zărit, că e încins la pantalonu o'un bréu în colorile roșu-galben-vinete și numai decât au pus mâna pe el, i-au luat bréul și l'au dus la poliție, unde fu pedepsit cu 15 corone seu închisore?

Și decât are cunoștință de aceste ca-suri de urmărire, ce măsură crede a lua domnul vice-șpan, spre a-se pune capăt unor astfel de proceduri ilegale, terorisări neiertate și abuzuri ale organelor polițiene-sci, cari sunt de natură numai a neliniști și amări pacinica poporațiune română a acestui oraș și comitat?

Ad. I. Ori privire la punctul d-l viceșpan accentuează, că conform raportului căpitaniei orașenesci din Brașov Nr. 2061 din 24 Aprilie anul trecut, elevii școlii com-merciale române au aranjat în hotel „Orient“ o petrecere de dans. Comisarul present Geza Gencsy a observat, că două dame îmbrăcate în costum național român pur-tau betele în colorile statului român. El a provocat în urma acesta cu tact și în mod neabătător la ochi pe arangiatori a dispune ca betelele în sensul ordonanțelor minist. Nr. 62693/85 și 82290, cari opresc purta-reă insemnelor și colorilor statelor străine, să fiă depărtate, ceea-ce s'a și întâmplat.

Deóre-ce aranjierii au făcut destul provocării căpitaniei orașului în mod es-tra-ordinar și din motive de echitate a ab-stat dela procedura penală.

Ad. II. În cazul al doilea Elena Bucșa din Vălcele (Előpatak) a purtat în 15 Iulie an. trec. în parcul „Rudolf“ două betele în colorile României legate la ambele brațe într'o cocardă; partea însăși a mărturisit faptul. Ea a fost condamnată, pe baza or-don Nr. 62693/85, la 10 corone amendă și la o și arest. După ce partea n'a făcut recurs, sentința a intrat în vigóre.

Ad. III. Țéranul Ión Gramadă din Țințari a purtat în 21 Septemvrie an. trec. în Strada lungă pe umér o betea din tri-colorul României. La provocarea polițistu-lui, el a luat'o ce-i drept jos, dér a lăsa-t'o să atérne peste picioré și a plecat așa cu trăsura pe Strada lungă în jos. Polițis-tul ascultat sub jurământul său de oficiu, a arătat, că deja în primăvara anului tre-out el făcuse atență pe această parte, că-i oprit de a purta colorile române.

Partea n'a recurat în cazul acesta. Sentința a ajuns în vigóre și așa eu nu m'am putut să mă amestec în această afa-cere.

Ad. IV. Nicolae Invăitor, după depu-nera polițistului făcută sub jurământul de oficiu, a purtat în public în 16 Septemvrie an. trec. pe piața mare, Târgul pómelor, un bréu cu colorile statului român. La per-tractare nu s'a prezentat în persoană, ci a fost reprezentat de altul. Pe baza depu-nerii polițistului, el a fost condamnat la 15 corone amendă și o și arest. Partea n'a făcut recurs.

După toate astea lucrul se presentă așa, că în primul cas nu s'a introdus pro-cedura penală, ér în celelalte sentința adusă în lipsa de recurs a ajuns în vigóre și ast-fel vice-șpanul n'a putut să supună aface-rile și din parte-i unei esaminări.

Conform ordonanțelor ministeriale Nr. 62693/85 și 82290/1 însă, este apriat oprit de a purta insemnele și colorile statelor străine și deci am trebuit să iau la cuno-scință procederea căpitaniei orașenesci ou atât mai vértos, fiind-că aici e vorba de eseroitarea unei funcțiuni judecătoresci.

Rog a se lua la cunoștință răspunsul meu.

Dr. A. Mureșianu: D-l viceșpan vor-besce tot de colorile României și că pen-tru purtarea acestora ar fi fost pedepsite părțile în cele patru casuri din cestiune. Dér aici nu se tratéză de colorile Româ-niei, cari în compozițiunea lor de astăđi sunt de odată mai nouă, ci de colorile adoptate ab antiquo de poporul român dela noi și întrebuintate în costumul său. Păr-țile pedepsite de poliția din loc nici nu știu, cari sunt insemnele și colorile Ro-mâniei și ce însemnătate au; de sigur însă nu-și pot inchipui un costum românesc fără colorile roșu-galben-vinete. Arată apoi, că acest tricolor, care este și al Transilva-niei, nu este împrumutat dela statul vecin român; el a fost folosit deó de ani până în timpul mai nou chiar și sub guvernele unguresci, fără ca cineva să vadă în el „colori și insemne străine“. Ér în oât pri-vesce costumul românesc, colorile amintite sunt inerente lui, așa că chiar viceșpanul din Turda înainte cu vr'un an doi a deois în a doua instanță, că nu pot fi pedepsiți țéranii, cari au fost urmăriți de gendarmi pentru aceste colorii, din cauză, că ele fac parte integrantă a costumului și nu li-se

pote atribui intențiunea de a demonstra contra statului ungar.

Așa și în cazul de față lipsesce cu totul *animus demonstrandi*, și deci procedura poliției a fost cu totul volnică și ilegală, oăci nu pote fi vorba aicea nici de insemne, nici de colorii străine, nici de aplicarea ordonanțelor ministeriale citate, cari nu precisază nimic în privința acēsta. D-l viceșpan ne-a lămurit, ce-i drept, asupra procedurii organelor polițienesci în cele patru casuri, dēr ne-a lăsat nedumeriți asupra cestiunei, decă acestea au fost în drept a urmări părțile ori nu? Răspunsul d-sale decī nu mē pote mulțumi. Pentru clarificarea lucrului, vorbitorul cere a se pune la ordinea dīlei viitoare adunării comitatane răspunsul d-lui viceșpan.

Viceșpanul Dr. Fr. Jekel: Organele polițienesci n'au sē decidă, decă a existat intențiunea de a demonstra ori nu, ci îndată-ce găsece la cineva colorii oprite, au sē procedă conform ordinațiunii, după care urmēzā și pedēpsa.

Dr. A. Mureșianu: Admite, că polițiștii au sē procedă conform instrucțiunilor ce le capētă, dēr căpătania orășenescă trebuie sē judece înainte de tōte, decă există un fapt punibil și decă este un cas de urmārire. În cas contrar se face inasăi culpabilă de o procedere ilegală. Cele două ordonanțe ministeriale nu sunt nici decum aplicabile în cazul de față. E timpul a-se delătura odată abuzurile de putere, ce le resimt și conlocutorii sași în modul cum se tratēzā și cu colorile lor. Nu ia la cunoștință răspunsul și-și reînnoșce cererea, de a se pune cestiunea la ordinea dīlei în adunarea generală viitoare.

Președintele relevēzā imprevurarea, cā precum se vede din casurile de față, părțile n'au făcut recurs contra sentinței poliției, decī nici nu s'a putut ca forul superior sē intervină. Ar fi consult, ca părțile în casuri de acestea sē se folosescă de remediul recursului.

Dr. A. Mureșianu: Recunōșce, că părțile nu s'au folosit de remediul ce li-l dā legea, dēr cauza este, cum a arētat și cu ocaziunea interpelării sale în ultima adunare generală, că a intrat grōza în public în ce priveșce efectele recursurilor în asemenī casuri. Esperiența a dovedit, că aceste nu folosesc nimic, și că causēzā numai cheltueli zadarnice.

Președintele conte Lazar pune la vot luarea la cunoștință prin sculare și ședere. Pentru se ridică ceva peste jumătate din membri preșenți. Se face contra-probă și votēzā cu vre-o 8—10 membri mai puțin contra. Astfel președintele enunță, că adunarea a luat la cunoștință răspunsul d-lui viceșpan.

Dela Curtea cu jurați din Clușiu.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

Clușiu, 20 Maiu.

Guvernul „fericitei” nōstre țeri arată o deosebită atențiune față de tot ce e românesc. Nu ne mai slăbesce din dragoste.

Așa e și în cazul procesului, ce s'a intentat „Tribunei” pentru articuli apăruti în vara trecută în afacerea „Concertului tinerimei române universitare din Baia-Mare” și a adunării „despărțământului Săt-mărean al Asociațiunei în Sanislău” *).

Nu e destul, că senatul din Baia și protopretorele din Sanislău în modul cel mai brutal opresc ținerea nevinovatelor conveniri sociale; nu e destul, că în decisiunea de sistare a concertului, *vatēmă cetățenii leali ai statului* și nu se rușinēzā de-a dice, că decī în ziua concertului ne ar ataca cetățenii indignați (Maghiarii), atunci organele oficiose nu pot lua responsabilitatea? Noi suntem bunī a contribui cu sânge și bauri la susținerea statului, dēr cānd e vorba de furia șovinismului ungar, ei sē declară incapabili de a-ne apēra contra lui?!

Sulițele și gendarmii sunt numai pentru Romāni în statul acesta?!

*) În telegrama nōstră de ieri dela Clușiu s'a intercalat din erōre, că articuli ar fi fost scriși „în afacerea Iancu”. — Red.

Ei ne acusă, că am ațitat ura de rassă (szitjāk a fajgyűlöletet)!

Ore faptul, că un senat orășeneso dice în decisiunea de sistare, că la cas de ar fi atacați Romāni de cetățenii maghiari ai orașului *nu pote sē-i apere*, nu e ațitare în contra Romānilor, cari sunt cetățenii ai statului, ca și ei?!

Ore prin acēsta nu chiar senatul li-a dat Maghiarilor sē înțelēgē, că de cum-va s'ar ținē concertul și Romāni ar fi atacați, autoritățile nu-i vor putē apēra?

Nu chiar senatul i-a făcut atenți, sē-i atace, ceea-ce lor fără de acēsta pote nici nu le-ar fi venit în minte?

Un organ administrativ pote ațita pe cetățenii în contra cetățenilor, fără de-a fi tras la răspundere și fără de-a fi pedepsit! Un lucru ca acesta numai în așa de mult lăudata Ungariā se pote întēpla și cum vedem se petrece chiar sub era guvernului de „lege, drept și dreptate”.

Și după tōte acestea, decă noi Romāni cutezām numai sē ne ridicām glasul de protestare și indignare prin foile nōstre, oăci la ei inzadar ne întōrcem ca sē ne facă dreptate, ne alegem cu procese și temnițe.

Șovinistii ațitā și totuși pe noi ne imporescēzā pentru agitare în contra națiunei maghiare.

De unde ar urma, că a ațita în contra nōstră insemnēzā în țera acēsta „lege”, a-ne ataca „drept” și a nu ne lua în apērare cānd suntem atacați „dreptate”?!

*

Ați s'a pertractat și s'a judecat procesul. Acusat a fost d-l Andreiu Balteș responsabil pentru redacțiunea „Tribunei” din Sibiu. Articuli incriminați au fost publicați în „Tribuna” din 1900 (unul intitulat „Punem stavilă” din nr. 150 și alt articol „Sunt lași” din nr. 153.)

Procuratura a pornit procesul pe motiv, că articuli din cestiune ar cuprinde „agitare în contra naționalității maghiare”.

Tribunalul s'a compus ast-fel: președinte br. *Szentkereszty*, judi votanți Dr. *Issekutz Gyula* și Dr. *Reinhold Artur*, notar Dr. *Török Akos*; procuror Dr. *Jeney Aladar*, talmaciu Dr. *Tauber Farkas*. Apărător al acusatului, d-l avocat Dr. *Cassiu Maniu*.

După constituirea curții cu jurați președintele face atent publicul sē fi liniștit.

Înainte de a-se începe pertractarea, d-l apărător Dr. *Maniu* luând cuvēntul numesce pe autorii articuliilor incriminați. Ei sunt *Păcățian* și *Elie Moga*. Cere apoi sē se sisteze procedura contra acusatului. Apărătorul numesce și martori, cari pot dovedi, că articuli amintiți au fost scriși de domnii *Păcățian* și *Moga*.

Procurorul declară, că nu se putea introduce procedură penală contra autorilor, din cauza prescrierei.

Cererea apărătorului a fost respinsă de tribunal pe motivul fōrte slab, că acusatului i-s'a dat în două rânduri posibilitatea de a descoperi pe autorii articuliilor incriminați. Acum lucrul fiind prescriș, nu se mai pote porni cercetare și proces în contra autorilor.

După tōte acestea președintele a dispus sē se cetēscă actul de a usă în care A. Balteș e invinuit, că prin publicarea articuliilor din cestiune a comis „agitare.”

S'au cetit apoi în traducere maghiară articuli incriminați. Apărătorul escepționēzā autenticitatea traducerii, ēr acusatul declară, că nu se simte vinovat, fiind-că el numai condiționat a luat răspunderea, până cānd adevărații. De alt-fel acusatul a cetit articuli și n'a aflat, că cuprinsul lor ar vātēma legea.

Președintele cetesce apoi, că acusatul a mai fost pedepsit în diferite rânduri pentru delict de pressă (în 14 Maiu 1894 la 4 luni; în 15 Decembrie 1895 la 4 luni; în 1895 la două luni și în 1896 la 1 an 4 luni închisōre.)

S'au cetit apoi întrebările puse de acusatul public și ședința se ridică pe 30 minute. La redeschidere apărătorul își exprimă indignarea, prentu-că în întrebări obvine cuvēntul *oláh* (valah) în loc de *romān*. Se provōcă la legea de naționali-

tate din 1868 și cere schimbarea termenilor. Tribunalul stabileșce întrebările și a introdus în ele pe lângă cuvēntul *valah* și cuvēntul *romān*.

După acēsta *procurorul Ieney* își face rechisitorul. Spune, că „agitațiunile de naționalitate” sunt la ordinea dīlei de 15 ani și arată asupra espresiuilor „ațitătoare” din articuli. Înșiră câte verși și uscate, că Romāni se pot valida în școlă și în biserică și tinerimea română pote sē apară pretutindenī „Niciāri în lume — dice — naționalitățile străine nu se bucură de drepturi și libertăți așa de mari ca în Ungaria”. La urmă cere, ca curtea cu jurați sē dea verdict de conțamnare.

(Va urma.)

Pentru tricolor.

Din comit. Uniādōra, Maiu 1901.

Pe cānd procurorul regesc din Deva, care înscenase procesul în cauza tinerilor nōstri pentru cununa pusă pe mormēntul lui Iancu, și tribunalul reg. din Deva bāteau în retragere și se încercau sē mulcomēscō lumea — printr'o procedură cel puțin la aparență mai conciliantă, — etā, că se ridică zuavii lui Száll dela Hunedōra și cu căpitanul de polițiā în frunte 'dau năvală asupra unei societăți vesele și o trag la bara judecătii administrative, — ca sē demonstreze, că juriștii, judecătōrii instituiți de drept a profesa acēsta carieră, sunt în ale „mântuirii statului maghiar” numai nisce cārpați pe lângă cei-ce după mintea lor ocārmuesc țera.

Adecă pe cānd procurorul și judecătōria competentă, au recunoscut și au decretat, că: întrebuițarea colorilor romānesci, nu e fapt punibil și că tōte ordinațiunile ministeriale privitoare la regularea acestei cestiuni sunt fără nici un înțeles, — pe atuncī vine polițiā din Hunedōra, face o investigare și dā o sentență strașnică, din cauza purtării tricolorului romān.

Publicul nōstru cunōșce deja cazul dela Hunedōra, unde mai mulți au fost pedepsiti cu arest și amende, și anume:

Constantin Dima a fost judecat la 15 zile arest și 100 fl. amendă, eventual la alte 10 zile arest.

Francoisc Hossu-Longin, Alesandru Dima și Ioan Scurtu la câte 10 zile arest și la câte 50 fl. amendă, — eventual la alte 5—5 zile arest.

Daniil Bicșă, Nicolae Popescu, Adalbert Schuster și Nicolae Macrea la câte 5 zile arest și câte 25 fl. amendă eventual la câte 3 zile arest — și toți la suportarea speselor.

Fățā de d-l Francoisc Hossu-Longin s'a mai decis, ca sē se aviseze și camera advocațională, — ēr față de Ioan Scurtu senatul universitar din Clușiu pentru a fi trași în cercetare disciplinară, — pe motiv, că colorile „albastru, auriu și roșu” (despre cari în motivarea sentinței se dice, că numiții domni le-au purtat în formă de cocardă cu pantlică la piept.) ar fi colorii și insemne străine, cari vātēmā „suveranitatea teritorială a statului” ș. c. l. Contra sentinței prime, d-l Francoisc Hossu Longin și d-l Dr. Aurel Vlad, au recurat la viceșpanul comitatului Hunedōrei, care a adus următōrea sentință:

Sentința forului al II-lea:

Viceșpanul comitatului Hunedōrei sub Nr. 338 ex 1900, a adus următōrea sentință:

Sentința căpitanului de polițiā din Hunedōra, în afară de motivele aduse, se aprobă și pentru aceea că folosirea insemnelor romānesci, ca tōte insemnele străine, vātēmā suveranitatea teritorială a statului („az állam területi fennhatóságát sérti”) ori din ce motiv s'ar folosi acelea.

Deva, 5 Novemvre 1900.

Pentru vice comite

Pogány Béla m. p.
protonotar.

Contra acestei sentințe d-l *Francisc Hossu-Longin* a anunțat următōrul recurs:

Stimate d-le căpitan de polițiā!

În cauza tricolorului romān, pornită în contra nōstră, nefiind mulțumit nici cu sentința forului al doilea, anunț următōrea

Apelațiune.

Apelațiunea dată contra sentinței forului întâiu am motivat'o numai pe scurt, cāci, mărturisind sincer, întrēga procedură pornită contra nōstră o consideram nu nu mai lipsită de ori-ce basă și ilegală, dēr nici că am luat'o în serios, deōre-ce și altfel nici nu mi-am putut închipui ca într'un stat dis constituțional și în numele întâiului funcionar administrativ, o sentință ca ceea a forului prim, sē se potā aproba și, ca pupăzā pe colac, sē se dea în vileag cu o nouă și tot atât de ridicolōsă motivare.

Dēr etā, că m'am înșelat, cāci protonotarul nobilului comitat al Hunedōrei, în locul vice-spanului sēu nu numai că s'a pus pe basa punctului de vedere al autorității de forul prim, ci ca nu cumva un căpitan de polițiā sē-l întrēcā, vrē sē se arate ca unul, care cu mare vitejiā apēră și supremația teritorială astatului (probabil a celui maghiar).

Ei, apoi decă am ajuns până aici, la tot casul trebuie sē-mi mot vez și eu mai pe larg punctul meu de vedere.

Sē vedem dērā de ce este vorba?

După cum sunt informat, căpitanul de polițiā din Hunedōra, la instigările unor preținși patrioți maghiari neofiti, — Dumneșeu scie de unde veniți între noi — ēr de altă parte pe basa unor tainice și fățarnice șoptiri, pornesce cercetare în contra mea și a soților mei pe motivul, că într'o dī ne-a vēdūt în Hunedōra pe stradă și în ospētăria purtând „tricolor străin”.

Și ca sē pedepsescō acēstā faptă grozavă, „contra statului”, a înscenat o investigare și pertractare cu mare alaiū, și apoi așa ungarcesc (magyarosan) ne-a pedepsit cu arest, amendă în bani și spese, — și fiind-că eu ași fi cel mai mare daco romān, decide și transpunerea actelor la camera advocațională, — te miri, că nu m'a deținut la moment, — după cum i-a pus în prospect la unul dintre apărătorii acusaților (d-rului Aurel Vlad).

Și polițiail îngrijat, ca basă a procedurii și a sentinței sale, a tras ca cu cleșcele ordinațiunea ministrului reg. de interne de d-to 24 Noemvrie 1895 Nr. 62.693, care la cazul de față tocmai așa se nimeresce ca cățelului oohilarii.

Din punct de vedere maghiar, sentințele forului prim și al doilea, aduse contra nōstră și motivarea patriotică a lor, posibil ar avē ceva înțeles, — din punct de vedere însă al legii, dreptului și dreptății, nici odată, pentru-că:

Fapta, ce ni-se atribue, nu pote forma transgresiune, deōre-ce nu există nici lege, dēr nici ordinațiune ministerială, care sē satorșescă hotărīt, cari anume ar fi colorile „străine” în țera nōstră?

E drept, că sunt ordinațiuni ministeriale, cari opresc folosirea colorilor și insemnelor „străine” și ordonā pedepsirea acelorā; acele ordinațiuni însă, avēnd alt scop, nu se pot aplica la cazul de față.

Dieta diu Budapesta până în ziua de azi nu a adus o astfel de lege și ministrii maghiari de-aseenea nu au satorit cu precisiune, cari ar fi în patria nōstră colorile și insemnele străine, — la ce nici noi, nici forurile, cari au adus sentința ofensătōre, nu suntem de vină, și decă în astfel de casuri se aduc totuși sentințe ofensătōre, acelea nu se pot considera, deōt de rancōri politice fōrte necōpte.

Că atât sentința forului prim, cât și a celui de al doilea nu se pot aduce în consonanță cu trinitatea: lege, drept și dreptate, se vede și din acea, că fapta ce ni-se atribue și substratul pericolului de stat, ce s'ar cuprinde în aceea, nu se pote scōte la ivelā și așa nici probabilitatea culpei nu se pote documenta, ci judecătōrii nōstri, pentru ași liniști ore-cum consciența, se acatā de nisce ordinațiuni ministeriale, fără de nici un rost, și cari alt cum de mult au fost reduse, prin Dr. Illes Eđvi și alți distinși juriști, la adevērata lor valōre.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 8 (21) Maiu.

Maj. Sa monarchul a plecat Duminecă sēra din Gōdöllō la Viena. Majestatea Sa se va duce la Bruck, unde sēptēmāna acēsta se vor începe marile manevre.

Sosirea suveranilor romāni în Bucuresci. Luni sēra, cu trenul de 7 și 45, au sosit în Bucuresci, venind dela Abazia, MM. LL. Regele și Regina Romāniei. MM. LL. au fost întâmpinate în tren de A. S. Principele Ferdinand. Onorurile militare au fost făcute de cātră o compa-

niă din batalionul 7 vânători, sub comanda d-lui căp. Vasilescu. Când trenul a intrat în gară, muzica reg. a intonat imnul regal. La descinderea din vagon M. S. Regina a fost întâmpinată de A. S. principesa Maria cu micii principii, pe care M. S. Regina i-a sărutat. În uralele entusiaste ale numeroșilor asistenți M. M. L. L. Regele și Regina au intrat în salonul de recepție al gărei, unde, după ce s'a întreținut cât-va timp cu persoanele aflate prezente, s'au suit în trăsură regală și au pornit spre palat escortați de un escadron de jandarmi călări.

— *Suveranii români*, reîntorcându-se din Abbazia, au trecut Duminecă d. a. prin gara Brașov spre Predeal. Din Clușii ni-se scrie, că la trecerea prin gara de acolo, suveranilor români li-s'au făcut ovațiunii din partea tinerimei universitare române.

Serata literară-musicală, ce au aranjat-o membrii societății „Petru Maior” în 16 l. c. în Budapesta, a reușit peste așteptare. Au luat parte la concert și I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meșianu și episcopii N. Popca și I. Goldiș, cari se aflau în Budapesta ca să iee parte la ședințele fundațiunii „Gojdu”. — După deschiderea seratei prin președintele V. Păcală, corul condus de L. Domide a cântat „Senin și furtună” de I. Vorobchievici. D. Stoica a cetit „despre doină”, D. Lenghel a executat la pian „Rondo” de Beethoven, d-șora V. Opriș a executat la violină „Serena” de Hubay și „Sielenka” de Wieniawsky; Șincai a cântat pe violină „Legenda” de Wieniawsky, d-nii Domide, I. Șandru și N. Seregi au cântat quartetul „Lied ohne Worte” de Bocherini și în urmă d-șora C. Oltean a cântat o arie din opera „Les noces de Jeanette” de Massé, mai adăugând la acesta „Mai am un singur dor” de Șorban și „Sunt Țigancă”. Concertul s'a terminat cu „Cântecul sicilian” de Porumbescu și „Vino lele” de Vidu, cântate de corul societății. În pauză d-l Păcală a vorbit pentru patronii concertului d-nii Mocsonyi și Gall; acesta din urmă a răspuns printr'un discurs pentru tinerime. Dausul animat a durat până în dorul de zi.

Lumină se se face. Sub titlul acesta scrie „Deșteptarea” din Cernăuți următoarele: „În Putna, vechea martoră de glorie din străbuni, există o evanghelie manuscrisă de-o rară frumusețe și de scumpete rară. Acestă evanghelie e din anul 1658. Prima literă din al ei text e luorată artistic în colorii admirabil de frumoase. Și știți, cari sunt acele colorii? Este scumpul nostru tricolor românesc, prețios odor al neamului nostru precum în prezent așa și în trecut și viitor. Mănăstirea Putnei este cel mai sfânt loc pentru întreg neamul românesc, căci în ea sunt depuse moștele Marelui Ștefan Vodă... Evanghelia este și trece de cel mai sfânt obiect bisericesc. . . . Alt loc mai potrivit pentru conservarea treicolorului românesc ca simbol al naționalității românești decât sânta evanghelie, nu-i cu puțință. Credița în Dumnezeu e simbolisată prin crucea de pe părețele evangheliei, ér credința în virtutea și viitorul neamului prin tricolorul românesc dela începutul evangheliei.”

Societățile de tir macedonene au convocat un congres pe ziua de 25 Maiu spre a vota organizarea promisă de guvern.

Opinia d-rului Cantacuzino. Doctorul Cantacuzino din București și-a dat astfel părerea în cazul Reginei Draga: Acum opt luni un medic a emis avisul imprudent, că Regina avea un început de sarcină, deși nu înfățișa toate semnele unei „fausse grossesse” séu a unei sarcini nervoase. Ceea-ce a confirmat această părere, este buna stare și îngrășarea pré repede din cauza vieții sedentare, pe care o duce Regina și pe care medicul însuși i-o povățuise. Este vorba numai de-o stare bolnăvicioasă foarte bine caracterisată, putând înșela pe persóna atinsă, oa și pe cei din anturajul ei. Medicul a constatat acum în partea umflăturii citată o afecțiune locală, o metrită preuchymatoasă cu o perimetrită destul de veche. Acestă stare deși nu pre-

sintă nici o gravitate, are însă nevoie de îngrijiri, cari au fost prescrise.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur invită la *Maialul* ce-l va arangia în favorul școlii de fetei rom. din Abrud a doua și de Rosali, adevă în 3 Iunie a. c. în grădina „Ince”, începutul la 2 ore d. m. Prețul de intrare: de persóna 1 cor., de familia 2 cor. La casă că timpul ar fi mai puțin favorabil, petrecerea se va ține respective se va continua în pavilionul de vară din grădina „Ince”.

Cât costă insulele Filipine? Ministerul de finanțe din Statele-Unite într'un raport al séu oficios arată, cât s'a cheltuit cu insulele Filipine. Din raportul lui de fapt apare, că America a plătit foarte scump intervențiunea sa, pentru care în schimb n'a câpătat nimic și nici de aici încolo nu pôte spera ceva. Ér acum, când s'a pus capăt războiului din Filipine, când Aguinardo este prins, acum, când ar trebui introdusă administrația americană, acum ved miile de greutate. Cât a costat războiul și luarea în posesiune a insulelor Filipine, vorbesc mai eloquent următoarele cifre: pentru corăbii de război și echipare s'a spesat 202,573,000 dolari, solda ostășimei 173,000,000 dolari și răscumpărarea plătită Spaniei 20,100,000 dolari; în total 395,673,000 dolari, care sumă în banii noștri face 1 bilion 978 milioane 365,000 cor. Un preț cam pipărat.

Duel pe mörte și viață. Din Maienza se telegrafază, că dñele acestea a fost un duel cu pistolul între un locotenent de husari și un sub-locotenent—pe mörte și viață. Duelanții au schimbat între sine 13 glonțe. Locotenentul a cădut, fiind rănit de mörte. Despre acest duel fioros i-s'a telegrafat și împăratului Wilhelm. Causa duelului este conturbarea vieții casnice.

Lup prins de viu. D. V. Rădulescu din comuna Provița-de-sus, plaiul Prahova (Rom.), comunică cele ce urmază: „În dimineața dñei de 1 Maiu curent, pe la orele 10, pe când turma sa de oi se afla la pășune, în apropiere de sat, a venit asupra'i un lup, de-o mărime rară. Mai 'nainte de-a lua o oie, lupul a fost încăerat de doi câni ai păzitorului oilor; atunci sărind și păstorul turmei, anume Radu I. Piuța, ciobanul, de loc din comuna Ocina, i a dat mai multe loviturii cu bâta până l'a amețit bine, și a putut să-l apuce cu mânele de grumađi. Pe urmă, legându-l, l'a dus viu în curtea stăpânului, unde a venit lumea să-l privească.”

Mortul înviat. În comuna Mărgineni din județul Iași s'a întâmplat un fapt, care a produs o vie emoțiune printre locuitorii acelei comuni. În această comună locuia de multă vreme bătrânul sătean Manole Cojocariu, care deși înaintat în vîrstă, era foarte sănătos. Acum câte-va dñile, într'o bună dimineață, cei din casă găsiră pe bietul moșneag mort întins la pământ. Soția bătrânului și un nepot al lor, singurii aflători sub acel acoperământ, descădăduți, închiseră ușa bordeiului și o porniră în vederea pregătirilor pentru înmormântare. În urmă bătrâna și nepotul întorcându-se acasă, care nu le fu mirarea când zăriră pe moșnegul mort ședend pe marginea laviței și trăgand cu poftă dintr'o lulea. Emoția în sat a fost mare. Moșnegul Manole, care e în vîrstă de vr'o 90 ani, fusese numai leșinat.

Școlă pungașilor. Dñele acestea în Fourigrotta, lângă Neapole, a fost descoperită o școlă unică în felul séu, anume o școlă pentru pungași. Numita școlă a fost aranjată într'u toate conform trebuințelor moderne; ea își are autoritățile și profesorii séi, cari — afară de premii — capătă lăfă. Școlarii câpătau instrucțiune cum se pungașescă. Ca remunerația a diligenței școlarilor, era, că din obiectele furate, jumătate îi rămăneau lui. Un școlar însă, care n'a arătat destulă sîrguință, a fost dojenit, ba chiar bătut. În urma acesta disoipulul s'a revoltat în simțemântul séu și, ca să-și răsbune, a făcut arătare poliției, care însă a pus capăt la tôte.

Rectificare. În foiletonul numărului nostru de ieri „Reprezentatiune teatrală în Brașov” s'au strecurat două greșeli de nume, dîcându-se „Joantea” în loc de *Jantea* și Iosif Enescu în loc de *Iuliu Enescu*.

NECROLOG. Iulia Silași născ. Alexi ca soția; Aurelia ved. Sopenescu, Helena mărit. Hossu ca fiice; Pompeiu Hossu, șef la oficiul de edile în Clușii ca ginere; Iosif Hossu ca nepot; precum și numeroși consăngenți, cu inimă frântă de durerea aduc la cunoștință, cumcă iubitul lor soț, tată sooru, moș și consăngean **Alesandru Silași**, paroch-protopop gr. cat. în Bistrița, președinte al institutului de credit și economii „Bistrițiana” și membru al mai multor instituții culturale, după o viață plină de activitate, dezvoltată cu mult zel și laudabilă ardore pe terenul bisericesc și scolar, după un morb grav, împărțit cu SS. Sacramente, și-a dat nobilul suflet în mânele Atotputernicului Dumnezeu Duminecă în 19 Maiu st. n. la 6½ ore dimineața în al 67-lea an al etății sale, al 39-lea al proeției și al fericiței sale căsătorii. Osemintele scumpului decedat se vor așeza spre vecinicia odihnă după ritul bisericeii gr. cat. Marți în 21 Maiu st. n. la 1 oră p. m. în cimiterul din Bistrița.

Fie-i țărina ușoră și memoria vecinică!

Note și discusiuni.

Érași „însurare”.

(Răspuns d-lui S. Pușcariu.)

(Continuare.)

V.

Încă o clarificare de natură principiară.

D-l Pușcariu, ca principiu de trecere în limba română a slavismelor *drag*, *dragoste* și *iubesc*, cu tôte derivațiunile lor, stabilesc o țesă cu totul nouă, de natură estetică: „farmecul noului” dîce d-sa. Limba românească după acest principiu estetic a abandonat latinismele *amor* și *amare* și a adoptat în locul lor slavismele *dragoste* și *iubire*, care, dîce d-l P., ca expresiuni nouă audite întâia-ori de pe buzele poporului slav, au trebuit să exercite „farmecul noului” asupra poporului nostru.

Pentru-ce *dragoste* și *iubire* să fi fost pentru vechiul popor românesc mai „fermecătoare”, decât *amor* și *amare*, nu pot înțeleg, și cu atât mai puțin înțeleg noima unui principiu al „farmecului”, ce-l pôte învolva în sine ingrediente străine de nou intrate într'o limbă, între elementele vechi băștinașe.

Cestiunea merită să fiă discutată.

Despre natura și procesul psihologic-cultural al *împrumuturilor străine* într'o limbă să se vadă în detaliu capitolul despre amestecul limbilor (Sprachmischung) în Paul, *Prinzipien der Sprachgeschichte*, Halle, 1898. În acest capitol (XXII) sunt codificate tôte speciile de împrumuturi străine în singuraticile limbii cu o clară concisiune, proprie sounței germane și mai ales proprie lui H. Paul.

Ca motiv principal și aproape unic al împrumuturilor de elemente străine limbice recunosce ađi principial așa numit al *necesității*. După acest principiu împrumuturile străine sunt de natură pur *culturală*. Un popor ajungend sub influința culturală a altei națiuni superioare ca intelect, deodată cu adoptarea nouelor elemente culturale, pentru nouele noțiuni necunoscute până atunci, adopteză și numele străine ale acestor elemente. Exemplu destul de instructiv am avut în analiza împrumutului slavonescului *plug* în limba română.

Cercetand materialul de împrumut slav în limba română vom constata, că cele mai multe elemente slavice sunt intrate în limba română pe cale culturală: organizațiunea politică de stat, administrativă, bisericescă, socială etc. fiind de proveniență slavă la Români, un mare contingent al împrumuturilor slave în limba română se referă la aceste sfere ale vieții.

Același lucru îl constatăm cu elementele grecesci intrate în graiul celor două principate românești din epoca Fanarioților, séu la turcismele intrate în limba românească a principatelor pe timpul dominațiunei turcesci. De-odată însă cu disparițiunea instituțiilor străine, au început să dispară și elementele străine, ce le indicau până atunci în graiul séu cel mult au primit un sens nou corespundător situațiunei schimbate.

De multe-ori împrumuturile culturale străine sunt de caracter mai mult *dialectal* în limbă. În acest caz împrumuturile străine

sunt de a-se atribui conviețuirii mai strînse cu anumite popore străine în diferitele provincii. Așa se esplică multele maghiarisme la Români din Ungaria din contactul dñic cu poporul maghiar, séu multele grecesime în dialectul Aromânilor.

Tot ceea ce nu cade strict în categoria împrumuturilor strict culturale, fie generale, fie limitate după provincii, se pôte clasa în categoria *sinonimelor*. Noțiunile nu sunt tot-deuna rotunđite și unitare ca sens, ci după natura lor prezentă diferite nuanțe de înțeles. Chemarea sinonimelor este toomai de a exprima și în graiul diferitele nuanțări ale noțiunii. O bună parte din contingentul elementelor străine cade în categoria sinonimelor: poporul făcend cunoștință cu o nouă nuanță de sens a unei noțiuni, nuanță proprie unei limbii, respective unui popor străin, séu chiar cunoscend nuanțarea, însă fără să dispună de o terminologie specială, își va lua refugiu în tendința i de a-și îmbogăți graiul amesurat cunoștințelor sale, la materialul lexic al limbii străine, ce o cunoșce dintr'un contact dñic mai estins.

Așa s'au născut în limba română grupe de sinonime ca tēmă, frică, spaimă, gróză; părău, vală, gîrlă, riu, fluviu, torrent etc., fie-care cu nuanța sa specială de sens.

Totul se reduce deci și în cazul acesta la principul necesității, într'u cât împrumutul sinonimelor străine satisface trebuinței de a distinge în graiul diferite nuanțe de sens ale noțiunilor.

Pe calea acesta au intrat cumva și slavismele *dragoste* și *iubire* în limba română, eliminand elementele principale din terminologia latină a *dragostei* (amor, amare).

(Va urma.)

N. Sulică.

SCRIRI ULTIME.

Standerton, 20 Maiu. Buriu au atacat de trei ori pe generalul Bulloch între Armersfoort și Ermelo. Botha a părăsit Ermelo și s'a retras spre ost.

Sofia, 20 Maiu. Comisiunea Sobraniei a decis punerea în stare de acuză a membrilor cabinetului Ivančiov.

DIVERSE.

Vagone-automobile în armată. Încă din vara trecută se experimenteză în armata germană diferite feluri de vagone-automobile. Pe la finea lui Maiu 1900 s'au făcut încercări cu acest fel de vagone între Berlin și Eberswalde sub conducerea unor oficeri și trupe de diferite arme, la care a luat parte și șeful statului-major cu mai mulți oficeri superiori. Însă până astăzi nu s'au pronunțat încă comisiunile ce studiază cestiunea, care vagone cu motor pot fi adoptate în armată. În Italia s'au făcut de asemenea încercări, și după un dñar italian se dîce, că oficerii italieni au adus un vagon cu motor dela firma „Dion A. Bouton” din Paris, ducendu-l la Turin, și cum-că acesta ar trebui să fiă întrebuintat de brigada de drum de fier care își are garnisóna în Turin. Cele mai multe încercări s'au făcut în Franca. Fostul ministru de război Gallifet s'a esprimat în una din ședințele Camerei franceze, că în curend în armata franceză se vor înlocui furgonele trase de cai cu vagone automobile, grația perfecționării la care au ajuns aceste mașini. În manevrele actuale, se va încerca un nou vagon automobil inventat de colonelul Renald, directorul secțiunei aeronautice din Meudon. După o descrițiune din „Figaro”, se crede, că acesta ar fi unul din cele mai perfecte vagone-automobile, căci sunt ușore și pot trage 30 de furgone încărcate. Aceste furgone sunt legate unele de altele și tôte de vagonul automobil în așa mod, că trenul format pôte trece chiar prin curbe fără a-se desprinde vre-unul din aceste furgone. Acest vagon-automobil duce trenul de furgone încărcat de munițiuni, hrană și cele necesare armatei, numai pe străđi, șosele séu drumuri, până la cel mai apropiat loc de tabără, unde sunt desprinse și duse înainte cu ajutorul cailor și al trupelor. După descărcare, furgonele pot fi încărcate cu morți séu răniți, apoi lezate din nou de vagonul-automobil, care le pôte duce la etapa principială.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

5 Milioane corone

după soirile foilor englești, a donat Lordul Jeagħ unui institut pentru cercetări bacteriologice, un argument că ce importanță mare se dă în streinătate acestei științe. Scrutătorii, cari pe terenul acesta au făcut începuturi, ar trebui sprijiniți în același mod, de ore-ce industria a început a folosi aceste invenții pentru binele obștesc. Acesta năsuință a produs și fabricarea apei de dinți **KOSMIN**, care trebuie considerată ca un progres epocal pentru ținerea curată a dinților și a gurei. **Kosmin** este primul și unicul mijloc care desinfectază, fără a aduce stricăciune dinților.—Flaconul 2 corone, — durează timp îndelungat.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge, pe lângă portul postal arstat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri literare pentru popor.

„**Caractere morale**, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de **Ioan Popea**, profesor. Cetitorul află în această carte (de aproape 400 pag.) o comoră nespuse de prețioasă de învățătură, de mângâieră, de însuflețire spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

„**Bucătăria națională**“, carte de bucate a bucătăriei române, franceze, germane și ungare. Felul bucatelor sunt înșirate toate în ordine alfabetică după numele lor. Limbajul e ușor. Costă numai cor. 1.60 (plus 40 bani porto.)

„**Instrucțiuni populare** despre datorițele și drepturile purtătorului de dare edate de Wilhelm Niemandz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespuse de mare pentru toți căți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„**Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popoarelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră**“ de **Ioan Clinciu** profesor în Bucuresci. Prețul 2 cor. (+ 10 b. prt.)

„**Tyanii**, schiță istorică, de **I. P. Rețeganul**. Prețul 1 cor. (+10 b. p.)

„**Dilele lui Mesia** (Ben Hur) de renumitul scriitor **Lewis Wallace**. Tomul I costă cor. 1.50 Tom. II cor. 1.40 (+ 30 b. porto de fiă-care.

„**Istoria lumii**, talmăciță de preotul **Constantin Morariu** din cartea nemțescă a D-rului Th. B. Welter. Partea I și II, fiă-care parte cu câte 1 cor. (cu porto 1 cor. 10 b.)

„**Carte de cântece** pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de **Ioan Dariu**“. A apărut numai acum și conține: hore, marșuri școlastice și eroice, elegii, imnuri, cântece religioase și alte multe soiuri alese din cele mai frumoase și de cei mai vestiți poeți ai noștri. Costă 50 b. (plus 9 b. p.)

„**Taina norocului**“ sēu Povestea satului Nemerniceii de Tache **Brânduș**. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

„**Balade populare** de **A. Corcea**, cor. 1.60 (+10 b. p.)

„**Banca de școlă** de **I. Dariu**, 30 b. (plus 10 b. p.)

„**Disciplina în serviciul educațiunii** de **I. Dariu**, 40 b. (plus porto 10 b.)

„**Idealul învățătorului român** de **I. Dariu**, 40 b. (plus porto 10 b.)

„**Tragedia Calvarului** de abat, Henry Bolo traducere în românește de membrii soc. de lect. „**Inocențiu M. Clain**“ din (Blașiu. Prețul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto.)

„**Lilice delu Pind**, poezii macedonene-originale și daco-române de **P. Vulcan**, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„**Cartea Sătēnului**, romanele de **Em. Părăeanu** cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„**In veltōre**“ romanele și impresii de **Vlăduț**, cor. 1.25 (porto 10 b.)

„**Amicul tinerimei**“, Anul I. fōie de cunoștințe folositore de prof. **I. Moisil**, legat în părăți tari costă 5 cor. (por. 20 b.)

„**Descrierea corpului omenesc** și regulile igienice pentru școlile primare de prof. **I. Moisil** 50 b. (por. 5 b.)

„**Higiēna** de prof. **Moisil**, cor. 2 (por. 10 b.)

„**Dietetica populară**, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de **Simeon Stoica**, medic pensionat. Conține vre o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de 80 cr. cu 50 cr. (+ 5 cr. porto)

„**Umbre și lumini** poezii de **Em. Părăeanu**, cor. 2.50 (porto 20 b.)

„**Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Argirobarb**. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scōse din pățania vieții. Prețul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

„**Logodnica contelui Stuart**, povestire din viața Românilor bihoreni, de **L. Rudow-Suciu**. 148 pag. 8°. Prețul. 50 cr. (cu porto 55 cr.)

„**Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sēu Pribeagul îndrăgostit**. Tradusă de **Dr. T. Prețul** 30 cr. (+ 3 cr. prt.)

„**Toaste** pentru tot felul de persoane și ocațiuni, de **Tit. V. Gheaja**, spiritual la instit. de corecțiune din Gherla. Pr. 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Maii. n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	117.45
Renta de corone ung. 4%	93.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	100.15
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.75
Bonuri rurale ungare 4%	92.60
Bonuri rurale croate-slavone	93.60
Impr. ung. cu premii	72.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.35
Renta de argint austr.	98.55
Renta de hârtie austr.	98.05
Renta de aur austr.	117.85
Losuri din 1860.	140.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.73
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	69.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	693.50
Napoleon d'or.	19.10
Mărci imperiale germane	117.50
London vista.	240.45
Paris vista.	95.60
Rente de corone austr. 4%	97.25
Note italiene	90.55

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Maii 1901.

Bancnota rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român. Cump.	18.—	Vënd.	18.04
Napoleon d'or. Cump.	19.06	Vënd.	19.10
Galbeni Cump.	10.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	257

Nr. 7805—1901.

PUBLICAȚIUNE

despre

asigurarea sumelor de bani gata, aflătore în casa orașenească și în casa scaunului orfanal orașeneșc, în total până la suma de 100,000 corone.

Luni în 10 Iunie a. c. la 10 ore antemeridiane se va ține licitațiune publică cu oferte în scris, în localul oficiului economic orașeneșc, pentru asigurarea banilor gata, contra furtului prin spargere, aflători în casa de bani a orașului Brașov și în casa scaunului orfanal crășeneșc, până la suma de 100,000 de corone.

Ofertele despre asigurarea contra furtului prin spargere, sunt a se presenta până la ora fixată în punctul precedent la oficiul economic orașeneșc; la rugarea de ofert trebuie se fie adneșate și condițiunile ce le are oferătorea societate de asigurare.

Numai acele oferte se vor primi, cari vor fi prezentate în scris, timbrate cu timbru de 1 coronă, vor fi sigilate, vor cuprinde în cifre și litere suma premiei de plătit după fie-care 1000 de corone și vor fi prezentate până la 10 Iunie 1901, și până la 10 ore antemer.

Magistratul își rezervă dreptul de a dispune liber și de a acorda asigurarea după buna sa chipsuală ori-cărui dintre oferenți, fără considerare la mărimea, respective la iefinătatea ofertului.

Brașov, în 10 Maii 1901.

152,1—2 Magistratul orașeneșc.

Sz. 47.1—1901.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiroság mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy Bomfa György végrehajtatónak Comsa Máté Jacob végrehajtást szenvedő elleni 104 kor. tőkekövetelés és járul. iránti végrehajtási ügyében a sárkányi kir. járásbiróság területén fekvő a paróci 18 sz. tkben Comsa Máté Jákob, Comsa Máté Sofron és Comsa Máté János nevén álló A. 26, 27 hrsz. ingatlan 341 kor. 1779 hrsz ingatlan 59 kor.

542	"	"	53	"	1915	"	"	23	"
565, 566	"	"	90	"	3916/1	"	"	05	"
600, 601	"	"	52	"	3928, 3929	"	"	06	"
658, 659,	"	"	14	"	4242	"	"	36	"
856	"	"	09	"	4361	"	"	17	"
883/2	"	"	14	"	4615	"	"	23	"
1341	"	"	59	"	5842	"	"	04	"
1517	"	"	54	"	5974	"	"	3	"
1733	"	"	43	"	6158/1	"	"	12	"

koronában az árverést ezennel megálapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1901 évi Iulius hó 16-ik napján d. e. 9 órakor Paró községben megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyarmal számított és az 1881. évi November hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy miniszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogarascon, 1901 évi Május hó 6-án.

A. kir. jbiroság mint tkvi hatóság.

(153.1—1.)

BEDŐ
kir. albiró.

Stabilimentul de Hydroterapie

în Baile de abur

(Strada Prundului 4, sēu Strada Băilor 1),

ale Eforiei școlilor române gr. or. din Brașov se deschide **Miercuri în 2 (15) Maiu a. c.**

Informațiuni mai detaliate se pot lua dela administrațiunea băilor, sēu dela medicul Dirigent **Dr. Băulescu**, care dă consultațiuni în stabiliment în fie-care și dela 7—9 ore a. m. și dela 4—5 ore p. m.

4—6 (141)

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tērgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijlōce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putē esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acuratețā, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tōte speciile de serviciuri.

BILANȚURI

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.

Cuverte, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tērgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.